

Zbornik sudske prakse

Predmet C-571/16

**Nikolaj Kantarev
protiv
Balgarske Narodne Banke**

(zahtjev za prethodnu odluku, koji je uputio Administrativni sud Varna)

„Zahtjev za prethodnu odluku – Sustavi osiguranja depozita – Direktiva 94/19/EZ – Članak 1. točka 3. podtočka i. – Članak 10. stavak 1. – Pojam ‚nedostupan depozit‘ – Odgovornost države članice za štete uzrokovane pojedincima povredama prava Unije – Dovoljno ozbiljna povreda prava Unije – Postupovna autonomija država članica – Načelo lojalne suradnje – Članak 4. stavak 3. UEU-a – Načela ekvivalentnosti i djelotvornosti”

Sažetak – Presuda Suda (peto vijeće) od 4. listopada 2018.

1. *Prethodna pitanja – Dopuštenost – Granice – Hipotetska pitanja postavljena u kontekstu koji isključuje koristan odgovor*

(čl. 267. UFEU-a)

2. *Sloboda poslovnog nastana – Slobodno pružanje usluga – Kreditne institucije – Sustavi osiguranja depozita – Direktiva 94/19 – Nedostupnost depozita – Nacionalno zakonodavstvo koje utvrđenje te nedostupnosti podvrgava insolventnosti kreditne institucije i oduzimanju odobrenju za rad banke – Nedopuštenost – Odstupanje od rokova predviđenih za utvrđivanje nedostupnosti depozita i za njihovu isplatu – Nedopuštenost*

(Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća 94/19, kako je izmijenjena Direktivom 2009/14, čl. 1. t. 3. i čl. 10. st. 1.)

3. *Sloboda poslovnog nastana – Slobodno pružanje usluga – Kreditne institucije – Sustavi osiguranja depozita – Direktiva 94/19 – Nedostupnost depozita – Utvrđenje izričitim aktom nadležnog nacionalnog tijela*

(Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća 94/19, kako je izmijenjena Direktivom 2009/14, čl. 1. t. 3. podt. i.)

4. *Sloboda poslovnog nastana – Slobodno pružanje usluga – Kreditne institucije – Sustavi osiguranja depozita – Direktiva 94/19 – Nedostupnost depozita – Podvrgavanje utvrđenja takve nedostupnosti prethodnom zahtjevu za isplatu sredstava – Nedopuštenost*

(Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća 94/19, kako je izmijenjena Direktivom 2009/14, čl. 1. t. 3. podt. i.)

5. *Sloboda poslovnog nastana – Slobodno pružanje usluga – Kreditne institucije – Sustavi osiguranja depozita – Direktiva 94/19 – Prava dodijeljena pojedincima – Članak 1. točka 3. podtočka i. – Povreda države članice – Obveza naknade štete uzrokovane pojedincima – Pretpostavke – Dovoljno ozbiljna povreda pravnog pravila – Uzročna veza između te povrede i štete – Provjera koju provodi nacionalni sud*

(Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća 94/19, kako je izmijenjena Direktivom 2009/14, čl. 1. t. 3. podt. i.)

6. *Pravo Europske unije – Prava dodijeljena pojedincima – Povreda države članice – Obveza naknade štete uzrokovane pojedincima – Načini naknade štete – Primjena nacionalnog prava – Poštovanje načela djelotvornosti i ekvivalentnosti – Nacionalno zakonodavstvo koje predviđa dva različita pravna sredstva koja imaju različite pretpostavke – Nacionalno zakonodavstvo koje pravo na naknadu štete podvrgava obvezi podnošenja dokaza o postojanju krivnje – Nacionalno zakonodavstvo koje predviđa plaćanje jednostavnih pristojbi ili pristojbi proporcionalnih vrijednosti spora – Nacionalno zakonodavstvo koje pravo na naknadu štete podvrgava prethodnom poništenju upravnog akta koji je uzrokovao štetu – Dopuštenost – Pretpostavke – Nacionalno zakonodavstvo koje pravo na naknadu štete podvrgava dodatnom uvjetu koji se odnosi na namjernu narav štete koju je uzrokovalo nacionalno tijelo – Nedopuštenost*

(čl. 4. st. 3. UEU-a)

1. Vidjeti tekst odluke.

(t. 42.-45.)

2. Članak 1. točku 3. i članak 10. stavak 1. Direktive 94/19/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 1994. o sustavima osiguranja depozita, kako je izmijenjena Direktivom 2009/14/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2009., treba tumačiti na način da im se protivi, s jedne strane, nacionalno zakonodavstvo prema kojem utvrđenje nedostupnosti depozita ovisi o insolventnosti kreditne institucije i o oduzimanju njezina odobrenja za rad i, s druge strane, odstupanje od rokova predviđenih tim odredbama za utvrđivanje nedostupnosti depozita i za povrat tih depozita, uz obrazloženje da je potrebno da se kreditna institucija stavi pod poseban nadzor.

(t. 69., t. 1. izreke)

3. Članak 1. točku 3. podtočku i. Direktive 94/19, kako je izmijenjena Direktivom 2009/14, treba tumačiti na način da se nedostupnost depozita u smislu te odredbe mora utvrditi izričitim aktom nadležnog nacionalnog tijela i da se ne može izvesti iz drugih akata, poput odluke Balgarske Narodne Banke (Bugarska narodna banka) o stavljanju Korporativne Targovske Banke pod poseban nadzor, niti presumirati iz okolnosti poput onih u glavnom postupku.

(t. 78., t. 2. izreke)

4. Članak 1. točku 3. podtočku i. Direktive 94/19, kako je izmijenjena Direktivom 2009/14, treba tumačiti na način da utvrđivanje nedostupnosti bankarskog depozita u smislu te odredbe ne može biti podvrgnuto uvjetu da je deponent tog depozita od dotične kreditne institucije prethodno neuspješno zatražio isplatu sredstava.

(t. 87., t. 3. izreke)

5. Članak 1. točka 3. podtočka i. Direktive 94/19, kako je izmijenjena Direktivom 2009/14, ima izravan učinak i pravno je pravilo koje pojedincima daje prava i stoga i deponentima pravo podnošenja tužbe za naknadu štete uzrokovane zakašnjelim povratom depozita. Na sudu koji je uputio zahtjev jest da provjeri, s jedne strane, je li izostanak utvrđivanja nedostupnosti depozita u roku od pet dana predviđenom tom odredbom, unatoč činjenici da su jasno propisani uvjeti u toj odredbi bili ispunjeni, u okolnostima glavnog postupka, dovoljno ozbiljna povreda u smislu prava Unije i, s druge strane, postoji li izravna uzročna veza između te povrede i štete koju je pretrpio deponent, poput Nikolaja Kantarevog.

(t. 117., t. 4. izreke)

6. Članak 4. stavak 3. UEU-a te načela ekvivalentnosti i djelotvornosti treba tumačiti na način da u nedostatku posebnog postupka u Bugarskoj za utvrđivanje odgovornosti te države članice u pogledu šteta koje proizlaze iz povrede prava Unije od strane nacionalnog tijela:

- im se ne protivi nacionalno zakonodavstvo koje predviđa dva različita pravna lijeka koja ulaze u nadležnost različitih sudova i podvrgnuta su drukčijim uvjetima, pod uvjetom da sud koji je uputio zahtjev utvrdi treba li se s obzirom na nacionalno pravo odgovornost nacionalnog tijela poput Bugarske narodne banke utvrditi na temelju Zakona za odgovornostta na daržavata i obštinite za vredí (Zakon o odgovornosti države i općina za štetu) ili Zakona za zadalženijata i dogovorite (Zakon o obvezama i ugovorima) i da oba ta pravna lijeka poštuju načela ekvivalentnosti i djelotvornosti;
- im se protivi nacionalno zakonodavstvo koje pravo pojedinca na naknadu štete podvrgava dodatnom uvjetu koji se odnosi na namjernu narav štete koju je uzrokovalo dotično nacionalno tijelo;
- im se ne protivi nacionalno zakonodavstvo koje pravo pojedinca na naknadu štete podvrgava obvezi pojedinca da pruži dokaz o postojanju krivnje, pod uvjetom da, što je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri, pojam „krivnja” ne prelazi pojam „dovoljno ozbiljna povreda”;
- im se ne protivi nacionalno zakonodavstvo koje predviđa plaćanje paušalne pristojbe ili pristojbe razmjerne vrijednosti spora, pod uvjetom da, što je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri, plaćanje paušalne pristojbe ili pristojbe razmjerne vrijednosti spora nije u suprotnosti s načelom djelotvornosti, uzimajući u obzir iznos i razinu pristojbe, nepremostivost prepreke koju ona eventualno stvara za pristup pravosuđu, njezinu obvezujuću narav te mogućnosti oslobođenja od tog troška i
- im se ne protivi nacionalno zakonodavstvo koje pravo pojedinca na naknadu štete podvrgava prethodnom poništenju upravnog akta koji je uzrokovao štetu, pod uvjetom da se, što je na sudu koji je uputio zahtjev da ocijeni, takav zahtjev može razumno zahtijevati od oštećene osobe.

(t. 147., t. 5. izreke)